

STRAND

Stranden zijn relatief smalle, meestal langgestrekte stroken die de grens vormen tussen een wateroppervlak (bv. de zee) en het land en die ingevolge wisselingen van het waterpeil afwisselend boven en onder water liggen. Ze worden zijdelings begrensd door een hoogwater- en een laagwaterlijn en hellen in de richting van deze laatste af. Zo kent men zeestranden, rivierstranden en meerstranden (De Moor, 2006).

Strand kwam in de tegenwoordige betekenis 'zandvlakte aan de zeekust' al voor in het Middelnederlands, onder de gedaanten *strant* en *strande*. Daarnaast was ook de vorm *strange* gebruikelijk, zoals vandaag nog in de kustdialecten van West-Vlaanderen en Zeeland. Al deze vormen waren mannelijk, niet onzijdig zoals nu. Men sprak dus van '*de strand*', '*de strande*' of '*de strange*'. De overgang naar het onzijdige woordgeslacht in jongere tijd zou gebeurd zijn onder invloed van het woord *zand*, dat al vanouds een *het*-woord is. Zowel het Nederlandse *strand* als het dialectische *strange*, waaruit zich ook een variant

strank(e) ontwikkelde (vergelijk *lank* naast *lang*, *dink* naast *ding*, *gank* naast *gang*, enz.), zouden in hun verre voorgeschiedenis teruggaan op een Indo-europese wortel **ster*, met als basisbetekenis 'strak zijn, stijf zijn'. Die wortel staat aan de oorsprong van een wijdvertakte woordfamilie, die in de Germaanse talen vele vormen opleverde met een ruime waaier van betekenissen. Eén ontwikkeling bracht zelfstandige naamwoorden voort op '-nd', waaronder Nederlands en Duits *strand*, en Oudengels en Oudnoors *strond*, die zich wellicht vanuit een primaire betekenis 'het strakke, het zich uitstrekkende', meer concreet: 'strook', toespitsten op de zandstrook langs een zeekust. In het huidige Engels, waar het woord eveneens *strand* luidt, is de betekenis verschoven naar 'oever'. Een andere aftakking uit de oude werkwoordelijke wortel leidde tot vormen op '-ng', zoals het dialectische *strange*, maar ook Nederlands *streng*, Vlaams en Engels *string* alsook Duits *strang* in de betekenis 'ineengestregelde draden', en vandaar 'touw'.

Andere Nederlandse nazaten uit de oude wortel **ster* zijn de werkwoorden *strekken* en *starren*, en de bijvoeglijke naamwoorden *strak*, *star*, *streng* (verwant met Engels *strong*), *sterk*, *struis* en *stroef*.

Bronnen

- De Moor G. 2006. Strandgids. Het Vlaamse strand, geomorfologie en dynamiek. VLIZ, Oostende; 155p.
- Van Cauwenberghe C. 1966. Hydrografische analyse van de Scheldemonding ten oosten van de meridiaan 3°05' tot Vlissingen. Het Ingenieursblad. Jaargang 35. Nr 17 van 01/09/1966.

MD

■ *Strand* kwam in de tegenwoordige betekenis 'zandvlakte aan de zeekust' al voor in het Middelnederlands, onder de gedaanten *strant* en *strande*. Daarnaast was ook de vorm *strange* gebruikelijk, zoals vandaag nog in de kustdialecten van West-Vlaanderen en Zeeland. Zowel het Nederlandse *strand* als het dialectische *strange*, zouden in hun verre voorgeschiedenis teruggaan op een Indo-europese wortel **ster*, met als basisbetekenis 'strak zijn, stijf zijn'. Eén ontwikkeling bracht zelfstandige naamwoorden voort op -nd, waaronder Nederlands en Duits *strand*, en Oudengels en Oudnoors *strond*, die zich wellicht vanuit een primaire betekenis 'het strakke, het zich uitstrekkende', meer concreet: 'strook', toespitsten op de zandstrook langs een zeekust